

Sprawozdanie za 2019 rok – streszczenie

Zadanie 2.3. Analiza możliwości integrowanej ochrony wybranych roślin ogrodniczych dla upraw małoobszarowych

Kierownik zadania: dr hab. Grażyna Soika, prof. IO.

Celem zadania jest opracowanie programów ochrony wybranych małoobszarowych upraw ogrodniczych, dla których brak jest obecnie w Polsce skutecznych metod ochrony.

W ramach realizacji zadania w 2019 r. zaktualizowano komputerową bazę zawierającą środki ochrony roślin rekomendowane do ochrony małoobszarowych upraw sadowniczych, warzywnych i ozdobnych w Czechach, Niemczech i na Łotwie. Z bazy usunięto etykiety środków ochrony, które zostały wycofane z obrotu i wprowadzono etykiety środków aktualnie zarejestrowanych w tych krajach. Zbiór danych w bazach umożliwił opracowanie wykazów środków ochrony roślin stosowanych w wyżej wymienionych krajach UE dla 11 upraw ogrodniczych: agrestu, gruszy, czosnku, kalafiora, pora, sałaty, oraz cyprysika Lawsona, gerbery, pelargonii, róży gruntowej i surfinii.

Na podstawie etykiet środków ochrony roślin zarejestrowanych w Polsce do zwalczania chwastów, patogenów i szkodników w uprawach sadowniczych opracowano nowe programy ochrony dla agrestu i gruszy oraz zaktualizowano zalecenia dla 7 gatunków: borówki, czereśni, maliny, porzeczki czarnej, śliwy, truskawki i wiśni.

Etykiety środków ochrony roślin zarejestrowanych w Polsce do ochrony roślin warzywnych przed szkodnikami, patogenami i chwastami stanowiły również podstawę do opracowania nowych programów dla czosnku, kalafiora, pora, sałaty oraz aktualizacji wcześniej opracowanych programów dla 11 gatunków: bobu, buraka ćwikłowego, cebuli, fasoli, grochu, kapusty głowiastej, kapusty pekińskiej, marchwi, ogórka gruntowego, pietruszki korzeniowej/naciowej, pomidora gruntowego.

Zarejestrowane środki ochrony do zwalczania agrofagów na roślinach ozdobnych uwzględniono także podczas opracowywania nowych programów ochrony: cyprysika Lawsona, gerbery, pelargonii, róży gruntowej i surfinii oraz podczas aktualizacji uprzednio opracowanych programów dla 10 gatunków roślin ozdobnych: astra jesienno, bratka ogrodowego, chryzantemy szklarniowej, cyklamena, goździka szklarniowego, lilii, mieczyka, różanecznika, traw ozdobnych i żywotnika.

W opracowanych programach poza nazwami substancji czynnych zamieszczono także grupy chemiczne i mechanizm działania środków ochrony na agrofagi według odpowiedniej klasyfikacji (HRAC, FRAC i IRAC). Ma to istotne zastosowanie w zapobieganiu powstawaniu form odpornych agrofagów. Opracowane programy zawierają także inne dane z etykiet, dotyczące między innymi maksymalnej liczby zabiegów i niezbędnego czasu, jaki musi upłynąć między zastosowaniem środka zawierającego daną substancję czynną, a zbiorem owoców i warzyw.

Komputerowy zbiór danych dla agrofagów występujących na terenie UE zagrażających uprawom roślin sadowniczych, warzywnych i ozdobnych został zwiększony o 5 gatunków *Anthonomus signatus*, *Bactrocera dorsalis*, *Liriomyza huidobrensis*, *Lycorma delicatula*

i *Platynota stultana*. Łącznie opracowano informacje dotyczące morfologii, zakresu roślin żywicielskich i rozmieszczenia dla 161 gatunków wybranych agrofagów, a także załączono opracowane przez EPPO analizy zagrożenia dla upraw ogrodnich w Europie (PRA – Pest Risk Analyses).

Opracowane oraz zaktualizowane programy ochrony zostały zamieszczone na Platformie Sygnalizacji agrofagów www.agrofagi.com.pl oraz na stronie internetowej IO w zakładce „Serwis Ochrony Roślin” www.inhort.pl/serwis-ochrony-roslin

W ramach zadania oceniono skuteczność działania wybranych zoocydów: w ochronie gruszy przed miodówką gruszową, w zwalczaniu muszki płamoskrzydłej na borówce, w zwalczaniu przedstawiciela roztoczy na niecierpku nowogwinejskim, w zwalczaniu wciornastka mieczykowca na mieczyku.

Oceniono efektywność 8 fungicydów w ochronie cebuli przed mączniakiem rzekomym oraz w ochronie wierzby przed rdzą.

Ponadto wykonano 2 doświadczenia polowe w zakresie oceny skuteczności i selektywności zaprawy nasiennej Lumiposa 625 FS w zwalczaniu śmietki kapuścianej na dwóch odmianach kapusty głowiastej białej: wczesnej ‘Ditmarska’ i późnej ‘Kamienna Głowa’. Oznaczono pozostałości zaprawy nasiennej Lumiposa 625 FS (cyjanotraniliprol) w liściach kapusty ‘Ditmarska’ i ‘Kamienna Głowa’. Dynamikę zanikania cyjanotraniliprolu przedstawiono w dwóch odrębnych sprawozdaniach.

Dane zgromadzone w bazie środków ochrony roślin i opracowane wykazy dla poszczególnych upraw ogrodnich na podstawie etykiet środków ochrony zarejestrowanych do ochrony małoobszarowych upraw sadowniczych, warzywnych i ozdobnych w krajach UE mają charakter poufny. Stanowią one informacje, które można wykorzystać składając wnioski o rozszerzenie rejestracji środka stosowanego w Polsce lub wniosku o rejestrację środka zawierającego nową substancję czynną na zasadzie wzajemnego uznawania zezwoleń. Uzyskane wyniki skuteczności środków w zwalczaniu szkodników i patogenów w wybranych uprawach małoobszarowych mogą być pomocne w zaopiniowaniu wniosków o rejestrację nowych środków lub rozszerzenie rejestracji środków stosowanych w Polsce na inne uprawy małoobszarowe.

Informacje o zagrożeniu upraw małoobszarowych znajdujące się w bazie agrofagów należy traktować jako ostrzeżenie przed możliwym lub potencjalnym zagrożeniem dla upraw ogrodnich przez agrofagi jeszcze nie zarejestrowane w Polsce.